

ΘΕΩΡΙΑ 7^{ης} ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΓΛΩΣΣΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

➤ Οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί είναι:

ΜΟΝΟΛΕΚΤΙΚΟΙ

Απλά επιρρήματα

Απλές πτώσεις (χωρίς άρθρο)

Επίθετα(δηλ.επιρρηματικό
κατηγορούμενο)

Μετοχές επιρρηματικές

ΠΕΡΙΦΡΑΣΤΙΚΟΙ

Εμπρόθετοι προσδιορισμοί

Πτώσεις (με άρθρο)

Επιρρηματικές εκφράσεις

Ζεύγη επιρρημάτων

Διπλασιασμένες πτώσεις

Επιρρήματα με εμπρόθετους προσδιορισμούς

Επιρρηματικές προτάσεις

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

- Πρέπει να γράφεις αργά και προσεκτικά.
- Θα μείνω σπίτι.
- Ήλθε καμαρωτός.
- Πέρασε γράφοντας τη βάση.
- Κάθισε στην πολυθρόνα.
- Θα πάμε εκδρομή το Πάσχα.
- Άφησε το δωμάτιο άνω κάτω.
- Πρέπει να σταθείτε κοντά-κοντά.
- Άφησε τις τσάντες κάτω στο πάτωμα.
- Γύριζαν πόρτα-πόρτα και μοίραζαν διαφημιστικά.
- Στεναχωρήθηκε επειδή αρρώστησε.

Οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί δηλώνουν:

- *Τόπο* (στάση, κίνηση από/προς, διαμέσου)
- *Προϋπόθεση/όρο*
- *Χρόνο* (χρονικό σημείο, διάρκεια, αφετηρία, τέρμα, επανάληψη)
Εναντίωση/παραχώρηση
- *Τρόπο*
- *Βεβαίωση*
- *Ποσό*
- *Άρνηση*
- *Αιτία*
- *Δισταγμό ή πιθανότητα*

- Σκοπό
- Συνοδεία
- Αποτέλεσμα
- Αφαίρεση
- Αναφορά
- Παρομοίωση

Ασκήσεις

1. Να εντοπίσετε τι δηλώνουν οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί στις φράσεις που ακολουθούν:

- Από αύριο θα ξεκινήσω δίαιτα.
- Η Καλλιόπη είναι άριστη στα μαθηματικά.
- Όχι, δεν πρόκειται να σου δανείσω χρήματα.
- Περάσαμε μια υπέροχη βραδιά γελώντας και τραγουδώντας.
- Θα σε βοηθήσω, αν προσπαθήσεις κι εσύ.
- Έχει εγκατασταθεί στην Πάτρα.
- Πρέπει κάθε μέρα να βουρτσίζουμε τα δόντια μας.
- Έμεινε στη ξενιτιά είκοσι χρόνια.
- Τα παιδιά μαθαίνουν γράμματα για να μορφωθούν.
- Κοιμάται λίγο και δεν αισθάνεται καλά.
- Μόλις τον είδε, άσπρισε από το φόβο.
- Πρόσεξε τη διατροφή της, ώστε έχασε δέκα κιλά.
- Παρ' όλη την κούραση θα έλθω.
- Ναι, θα διαβάσω.
- Ίσως αρρώστησε στην εκδρομή.
- Θα εργαστείς μαζί μου.
- Έπεσε πάνω μου σαν υπερωκέανιο.

2. Να υπογραμμίσετε τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς στις παρακάτω προτάσεις και να τους αντικαταστήσετε με άλλους ισοδύναμους:

Μας υποδέχτηκε χαμογελαστός

.....
Έφυγε βιαστικά όταν ξημέρωσε

.....
Παντρεύτηκε σε νεαρή ηλικία

.....
Θα γράψεις καλά, αν διαβάζεις μεθοδικά

.....
Πηγαίνοντας σπίτι μου συνάντησα το θείο μου

.....
Κατά την απουσία μου έγιναν όλα

.....
Πήγε στο εξωτερικό για σπουδές

.....
Τους κοίταζε όλους χωρίς να μιλάει
.....

3. Στις παρακάτω φράσεις να συμπληρώσετε τα κενά με ένα από τα δύο επιρρήματα που δίνονται στην παρένθεση:

- Έφυγε (έκτακτα- εκτάκτως) για το χωριό.
- Θα φορέσω.....(ευχάριστα-ευχαρίστως) τη μπλούζα που μου πήρες.
- Περάσαμε (καλά-καλώς) στη χθεσινή εκδήλωση.
- Όλα ήταν έτοιμα κι ένιωθε.....(ευχάριστα-ευχαρίστως)
- Όλοι ζητούν να συγκληθεί (άμεσα- αμέσως) το διοικητικό συμβούλιο.

4. Να αντικαταστήσετε τα προθετικά σύνολα με μετοχή ή επίθετο ή με πρόταση που εισάγεται με πρόθεση.

Προθετικό σύνολο
με καμάρι
με θυμό
με την επιμονή του
χωρίς προσοχή

Αντικατάσταση

5. Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις με δύο τρόπους:

α) Να φαίνεται ότι τα επιρρήματα και τα προθετικά σύνολα είναι προσδιορισμοί όλης της πρότασης.

β) Να φαίνεται ότι είναι επιρρηματικοί προσδιορισμοί του ρήματος.

Ο Πέτρος τραυματίστηκε στους αγώνες σοβαρά.

α)

β)

Ο Γιώργος θα του απαντήσει χωρίς αμφιβολία.

α)

β)

Δεν του μίλησα ειλικρινά για τα σχέδιά μου.

α)

β)

6. Στις παρακάτω προτάσεις να εντοπίσετε τους επιρρηματικούς προσδιορισμούς και να δηλώσετε την επιρρηματική σχέση που φανερώνουν.

α) Ο Νικόλας κοιτούσε με μάτια θαμπωμένα από τα δάκρυα.

.....

β) Ο Γιάννης μου έσφιξε δυνατά το χέρι επισφραγίζοντας τη φιλία μας.

.....

γ) Στενοχώρησε πολύ τους δικούς του με την αποτυχία του.

.....
δ) Συγκεντρώθηκαν στο αεροδρόμιο νωρίς.

.....
ε) Αν καταφέρεις να τελειώσεις νωρίς, πέρασε από το γραφείο μου.
.....

7. Να αντικαταστήσετε τα προθετικά σύνολα των προτάσεων με μετοχή ή επίθετο ή με πρόταση που εισάγεται με πρόθεση.

α) Ανακοίνωσε με **χαρά** την ημερομηνία του γάμου του.

.....
β) **Με την επιμονή του** κατάφερε να ξεπεράσει τα προβλήματα της υγείας του.

.....
γ) **Με την επισφράγιση** της φιλικής σχέσης μεταξύ των δύο χωρών οι υπουργοί εξωτερικών έβγαλαν μια αναμνηστική φωτογραφία.

.....
δ) Πέρασε στις εξετάσεις με **συστηματικό και μεθοδικό διάβασμα**.

.....
ε) Το συγκεντρωμένο πλήθος ξέσπασε σε αυθόρμητο χειροκρότημα **με την εκτόξευση** των πυροτεχνημάτων.
.....

8. Σε ποιες περιπτώσεις το προθετικό σύνολο από+αιτιατική δεν λειτουργεί ως ποιητικό αίτιο;

α) Το έργο του αναγνωρίστηκε **από την ακαδημία Αθηνών**.

β) Τα προϊόντα που έρχονται **από το εξωτερικό** εκτελωνίζονται.

γ) Ο καταζητούμενος δραπετής αναγνωρίστηκε **από μια ουλή** στο μάγουλο.

δ) Η εθνική μας ομάδα ηττήθηκε **από το αντίστοιχο συγκρότημα** της Γερμανίας.

ε) Ο τερματοφύλακας βρέθηκε μακριά **από την εστία του** και δέχτηκε γκολ.

